

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Polemica

Burghaber, Adam

Fribvrgi Helvetiorvm, 1678

XXV. An Christus Dominus S. Petrum suo loco Pontificem ordinaverit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72462](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72462)

Episcopum Universalis Ecclesie. Prior titulus reprehenditur in Joanne Constantinopolitano Patriarcha: Posterior convenit Romano Pontifici. Et Patres priorem asserunt esse prophanum; blasphemum, & Antichristianum: Posteriorem non item. Discrimen inter utrumque; jam fuit indicatum; etenim qui dicit, se esse Universalem Episcopum, aut Sacerdotem, innuit, solum se esse Episcopum, & alijs omnibus abnuat nomen & honorem Episcopalem; & hoc fecisse Joannem, testatur Gregorius sæpe: qui verò dicit, se esse Episcopum vel Pastorem Universalis Ecclesie; non indicat, se esse solum Episcopum aut Pastorem, sed habere se curam & gubernationem totius Ecclesie; licet alij Episcopi habeant specialem curam & gubernationem Ecclesiarum particularium. Et hoc sensu Papa vocari solet Episcopus & Pastor Universalis Ecclesie, ut fatetur Gregorius lib. 6. epist. 32. alijq; ante hunc Pontifices, ut Sixtus 1. epist. 2. Victor 1. epist. 1. Pontianus epist. 1. &c.

XXII. Respon. tertio. Paulum nomine Apostolorum etiam Summum Pontificem inclusisse; siquidem potestas Ecclesiastica pro necessitate illius temporis ad fidem toto orbe disseminandam non solum data est Petro, sed alijs etiam Apostolis; siquidem omnes dicere possunt illud Pauli 2. Cor. 1. v. 28. *instantia mea quotidiana sollicitudo omnium Ecclesiarum.* Sed Petro data est; ut Ordinario Pastori, cui succederetur, uti adductis Patrum testimonijs fuse ostendit Bellarm. loc. cit. Dici etiam posset, Apostolum ideo summi Pontificis specialem mentionem non fecisse, quod tantum voluerit recensere communia Christi dona in plures sparsa, ut indicat pluralis numerus, *quosdam, alios &c.* Pontifex autem est unicus; in quem sensum intelligunt allata verba D. Pauli Chrysof. Theophylactus & alij apud cit. Auct. Quoad S. Dionysium. Indicavit iste alibi satis Pontificatum, nempe c. 5. de div. nominib. ubi Petrum appellat *supremum Decus, & antiquissimum Theologorum Culmen.* Accedit, quod Hierarchiam Ecclesiasticam comparaverit Hierarchiæ Cœlesti, ubi novem Angelorum chori ita dispositi sunt, ut semper inferior à superiore regatur, & tandem omnes à Michael Archangelo, quem S. Scriptura *Ducem Angelorum* vocat Apoc. 12. v. 7. Sicut è contrario Lucifer est Supremus Dux diabolorum.

XXIII. Urgent Adversarij illud ad Rom. 12. v. 5. *Multi unum Corpus sumus in Christo: Singuli autem alter alterius Membra.* Sed frustra; siquidem Apostolus discretè ibi loquitur de Christo, quatenus est Caput Ecclesie per internum influxum donorum gratiæ, quo modo utriq; verum est, omnes Fideles etiam Petrum & Pontificem esse membra, non Caput; omnes quippe accipiunt gratiam à Christo tanquam à Capite, nullus autem à Petro vel Pontifice. Si autem loquatur de Christo, quatenus est Caput Ecclesie per externam gubernationem; tunc non solum ipse, sed etiam Petrus est Caput; ille quidem primarium & propriam virtutem: iste verò secundarium & virtute ab illo participat. Instant. Sic erit Ecclesia biceps. Quid hoc absurdum aut novum; si unum ex duobus capitibus alteri sit subordinatum? Nunquid mulier præter virum, qui juxta Apostolum Ephes. 5. v. 23. *caput est mulieris*, habet etiam naturale Caput in suo corpore?

CONTROVERSIA XXIV.

AN CHRISTUS DOMINUS

S. Petrum suo loco Pontificem ordinaverit?

Nomine Summi Pontificis intelligitur summus Sacerdos, qui supremam totius Ecclesie regendæ Authoritatem à DEO habet, & cui tanquam Vicario Christi in terris omnes Fideles in rebus Spiritualibus obedire debent: & Ipse nulli.

PARS PRIOR.

DOCTRINÆ CATHOLICORUM.

I. **D**octrina Prima. Petrus Apostolus fuit summus Pontifex à Christo constitutus. Ita omnes Catholici. Prob. 1. ex Sac. Scriptura. In primis Matth. 16. v. 18. Christus dicit Simoni: *Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam.* Ubi omnes fere Interpretes sentiunt; Petrum fundamentum esse; non quidem primarium & principale; id enim est solus Christus, sed secundarium, & ut Vicarium ipsius Christi. Afferamus unum & alterum. D. Athanasius in epist. ad Felicem, quam scripsit nomine suo & Synodi Alexandrinæ: *Tu es, inquit, Petrus, & supra fundamentum tuum, Ecclesie columna, id est, Episcopi sunt confirmata.* Ubi S. Pater eleganter Petrum facit fundamentum; quo nituntur Episcopi; super quos ut columnas totam ædificium collocatur. S. Hieronymus ait, in cit. cap. 16. Matth. *sicut ipse (Christus) Lumen Apostolis donavit, ut lumen Mundi Matth. 5. appellarentur, ceteraq; ex domino sortiti sunt vocabula, ita & Simoni, qui credebatur in Petram Christum 1. Cor. 10. Petri largitus est nomen, ac secundum Metaphoram Petra rectè dicitur ei; ædificabo Ecclesiam meam super te &c.* ubi iste etiam Pater non tam Petrum, quam ejus Sedem vocat Petram, super quam fundatur Ecclesia insuperabilis; quia Petrus est Petra, non ut particularis homo, sed ut Pontifex.

II. Dicunt Molinaus, Amelius & alij apud Gerhard. lib. 1. P. 2. fol. 296. & alibi. 1. Nominè Petræ aliquos Patres intellexisse ipsam confessionem Petri. Sed hoc non enervat testimonij vim pro intento nostro, quia ea explicatio non excludit priorem, quæ est litteralis; imò ab ea non est diversa; quippe Fides Petri est utriusque aliquid Petri; super hanc autem Fidem Petri, non super aliam ædificavit Christus Ecclesiam suam, quæ deficere non potest ex oraculo ejusdem Christi Domini Luc. 22. vers. 32. Dicunt, 2. eosdem Patres nomine Petræ aliquando intellexisse Christum. Verum hoc quoque priorem expositionem non evertit, ut vel inde constat, quod Christus ibi promiserit Petro aliquid de futuro, sicut innuit verbum: *ædificabo.* At supra seipsum jam de præsentem noverat Ecclesiam fundatam. Ergo ibi aliud à Christo fundamentum denotabatur, nempe Primatus Petri post Resurrectionem

nem

gha.
ep
ologia
emica
XI
9.

nem concedendus. Dicunt. 3. Petrum gessisse figuram Ecclesiae. At hoc itidem non arcet Primatum Petri, sed istum infert; quia Christus ipsi tanquam Praeposito & Capiti locutus fuit, ut pulchre advertit S. Augustinus in q. q. Vet. & Novi Testam. quaest. 75. ubi circa verba illa Domini: Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua &c. sic scribit: quid ambigitur? pro Petro rogabat; & pro Joanne, Jacobo non orabat, sicut ceteros taceam? manifestum est in Petro omnes contineri, rogans enim pro Petro, pro omnibus rogasse dignoscitur; semper enim in Praeposito populus aut corripitur aut laudatur.

III. Instant, eam promissionem Petro nomine omnium Apostolorum, ideoque omnibus, imò toti Ecclesiae fuisse pari modo factam. Sed contra hoc est, quod revelatio illa (*caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus &c.* de qua Christus v. 17.) communiter intelligatur soli Petro facta, atque ideo soli illi praeter alijs data promissio Praelaturae; & sane facer textus haud obscure id ostendit; etenim soli Simoni ea occasione Christus mutavit nomen, eum appellando Petram, quae est apta ad fundamentum. Unde sic argumentamur. Fundamentum totius Ecclesiae est Summus Pontifex, quia huic ceu basi omnes innituntur, omnesque Fideles ab eo pendent. Atqui Petrus fuit fundamentum totius Ecclesiae. Ergo &c. Negant Adversarii Maj. Nam, inquiunt, licet Petrae nomen accipiatur de Petro, inde tamen non probatur; illum fuisse Summum Pontificem; siquidem omnes Apostoli fuerunt Petrae & Fundamenta Ecclesiae. Ephes. 2. v. 20. *Superaedificati estis super fundamentum Apostolorum & Prophetarum.* Et Apocal. 21. v. 14. *murus Civitatis habens 12. fundamenta & in ipsis duodecim nomina Apostolorum;* & tamen non omnes Apostoli fuerunt Summi Pontifices; alioquin Ecclesia non fuisset Monarchia. Ergo ex nomine Petrae seu fundamenti Ecclesiae non bene probatur Petri summus Pontificatus. Dici mus, quando caeteri Apostoli in Sacra Scriptura vocantur fundamenta Ecclesiae, intelligi solum fundamenta tertiaria supra Petrum, & ultimam supra Christum exstructa. Neque nos argumentamur ex nomine fundamenti simpliciter accepto, sed ex speciali modo, quo Petrus à Christo praeter alijs Apostolis praesentibus fundamentum est appellatus, quo significabatur, illum peculiari modo praeter caeteris Apostolis fore Ecclesiae fundamentum, ut ex sequent. magis constabit. Ridiculum autem est, quod nominatim Molinæus hic lib. 2. fol. 271. in oppositum movet, inquiens, Ecclesiam Christi fuisse ante Apostolum Petrum. Cum tamen Christus dixerit Petro, quod super istum aedificare primum Ecclesiam suam velit. Potestne domus prius esse, quam aedificetur?

IV. Porro Joannis 21. v. 18. Christus post Resurrectionem suam rursus dicit Petro: *Pasce oves meas;* quem locum omnes fere Patres ad propositum nostrum explicant, ajuntque, Christum Primatum Ecclesiae ante Petro promissum actu contulisse, tertium repetendo adducta verba, atque hinc totius Ecclesiae per metaphoram ovilis significatae curam ipsi imposuisse, & consequenter generalem potestatem ad id munus necessariam illi impertivisse. Videantur Patres apud Valentiam in opere Controversifico relati fol. 53. Ex quibus unum duntaxat adduco S. Cyprianum, qui de Univ. Eccles. sub initium sic de Christo ad Petrum loquente scribit: *Eidem post resurrectionem suam dixit:*

pasce oves meas; super illum unum aedificat Ecclesiam suam, & illi pasendas commendat oves suas; & quamvis Apostolis omnibus parem potestatem tribuat & dicat: sicut misit me Pater, & ego mitto vos; Et accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittentur eis &c. tamen, ut Unitatem manifestaret, & unam Cathedram constitueret, unitatis ejusdem originem ab uno incipientem sua Autoritate disposuit. Hoc erant utiq; caeteri Apostoli, quod fuit Petrus, pari consortio praediti honoris & potestatis (in Apostolatu) sed exordium ab unitate proficiscitur, Primatus Petro datur, ut una Christi Ecclesia & una Cathedra monstraretur &c. Unde sic argumentamur. Universalis Pastor ovium Christi est summus Pontifex; huic enim tanquam Vicario Christi Fideles omnes in rebus spiritualibus obedire debent, & ipse nulli. Sed Petrus fuit universalis & supremus Pastor ovium Christi, ut patet ex cit. loc. Scripturae, & verbis S. Cypriani; pascere namque aliquas oves, non omnes, nihil fuisset speciale praeter caeteris Apostolis, quod debuisset ei, ut praemium singulare, concedi. Ergo fuit summus Pontifex.

V. Negant rursus Sectarii apud Amesium Tom. 1. fol. 153. Molinæum Lib. 2. fol. 278. & Gerhardum Lib. 1. part. 2. fol. 299. & Lib. 2. p. 1. fol. 443. hinc evinci supremam & Universalem, hoc est, Pontificiam Potestatem. Tum quia verbum pascenti non significat potestatem gubernandi, sed officium praedicandi, docendi, instruendi juxta illud Jeremiae 3. v. 15. *pascent vos Scientia & doctrina;* Et Bernhadi Lib. 4. de Confid. cap. 3. agentis, evangelizare est pascere. Tum quia nomine ovium indefinite sumpto non omnes Fideles designantur; si quidem non omnes fideles sunt oves Christi, sed multi haedi in extremo judicio separandi Mattha. 25. v. 33. imò solos Judaeos Petro commissos indicat D. Paulus ad Gal. 2. v. 7. Tum quia ipsi Apostoli non fuerunt Petro subjecti, utpote Pastores, non oves curam indigentes. Respon. ad 1. Verbum pascere non solum in latina lingua, sed etiam graeca & hebraica tum apud prophanos Scriptores, tum in ipsa etiam S. Scriptura significare & pascere & regere; speciatim in 2. Reg. 5. v. 2. & Ezech. 34. v. 23. Ubi de Christo dicitur: *& suscitabo super eos Pastorem unum, qui pascat eos, & ipse erit eis in Pastorem.* Et Isa. 44. v. 28. *Cyro Regi dicitur: Pastor meus es.* Et Homerus Regem Agamemnonem saepe vocat Pastorem populorum. Unde Jeremias & Bernardus non exposuerunt totam vim verbi hujus, sed tantum partem, scilicet praedicationem & instructionem, cui adjuncta jurisdictionis gubernativa facit plenum pastorem. Ad 2. Nomine Ovium omnes intelligendos esse Fideles, tum ob rationem indicatam, tum quia, licet in rigore dialectico nomen indefinite sine aliquo signo positum tantum pro uno sumatur, tamen in rebus moraliter propter circumstantias saepe Universaliter sumitur. v. g. si quis in testamento alterum scribit heredem suorum bonorum, omnia bona intelliguntur; alioquin non posset sciri, quae bona illi deberentur, ita Petrus non potuisset scire, quorum ovium sibi esset cura habenda, si tantum aliqua fuissent intellectae; unde infertur, nomine ovium hic non solum praedestinatos intelligendos, sed etiam omnes omnino Fideles, quos S. Scriptura oves vocat Psal. 23. v. 1. *ajens: iratus est furor tuus super oves pascuae tuae.* Ad 3. Ipsos quoque Apostolos fuisse Petro subjectos; quippe diverso respectu fuerunt Pastores simul & oves; prius

prius respectu Fidelium ab ipsis converforum: posterius autem respectu Christi, cujus vices gerebat Petrus. Et licet quoad suam correctionem idem non indiguerint Petri curâ, tamen ad bonum publicum totius Ecclesie in concordia & charitate conservandâ necessaria fuit Petri directio. D. Paulus ad Galat. non dicit, solos Judæos Petro commisso quoad gubernationem, sed quoad prædicationem, quia Petrus potissimum Judæis prædicavit, sicut Paulus gentibus. Videatur Valentia in Opere Controversiæ. fol. 54. Ubi recte has Calvini & Sectariorum obiectiunculas vocat levissimas contra pondus tanti tamque illustri testimonij, quo Primatum D. Petri Catholici confirmant.

VI. Demum in Scriptura Sac. D. Petrus multis prærogativis, tanquam signis altioris potestatis, cæteris Apostolis præfertur. Nam *Primò* solius inter Apostolos nomen Christus mutavit, atque ita quidem, ut pro Simone eum vocandum statueret Cepham sive Petrum, Joan. i. v. 42. Cur? nisi ut officio ac muneri suo futuro statim ab initio conveniens nomen obtineret, & ex Simone, hoc est, obediēte & communi discipulo Christi reipsa quandoque suo tempore fieret Petra Ecclesie, ac Caput Apostolorum. Sunt quidem alijs etiam Apostolis alia nomina indita, sed longè aliâ ratione, nihilque de fundamento Ecclesie & Vicariatu in illis insinuat. *Secundò*. Quotiescunque Evangelistæ nomina duodecim Apostolorum recensent, semper Petrum primo loco ponunt, cum tamen nec ætate, nec vocatione, alios antecesserit, sed Andreas frater ejus senior & prius vocatus fuerit. Ergo hujus antepositionis non potest alia causa excogitari, quàm præstantia officij & dignitatis: Nec refert, etiam Jacobum Gal. 2. v. 9. prius nominatum fuisse. Nam unica talis præpositio non probat primatum potestatis, sed frequens & ordinaria, quam Evangelistæ in Petro observant. *Tertiò*. Matth. 16. v. 17. in professione fidei Petrus omnes præcessit, & ideo singulariter à Christo fuit laudatus. Pro fide etiam Petri Christus speciatim oravit, ut ipsemet testatur Luc. 22. v. 32. *Quartò*. *Pro te, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando conversus confirma fratres tuos.* Propter hanc immobilem fidem Christus super Petram, hoc est, personam Petri ædificavit Ecclesiam suam. In quem modum intelligendi Patres, quando asserunt, Ecclesiam esse fundatam super fidem & confessionem Petri, dicere volunt, propter præstantem fidem Petro singulariter à DEO concessam super ipsius Petri personam & officium vicariatus Christi fuisse Ecclesiam ædificatam. *Quintò*. Ibidem v. 19. dicit Christus Petro: *Et tibi dabo claves Regni colorum &c.* per quas claves intelligi summum Pontificatum cum annexis, sumitur ex *Isaia* 22. v. 22. ubi de Sobna dicitur: *dabo clavem Domus David super humerum ejus &c.* Id est, summam potestatem & præposituram Templi, ad quem locum Christus alludit, ut proinde locus ille sit huic parallelus non quoad rationem contractam, sed abstractam Principatus Ecclesiastici, qui utrobique promittitur; in veteri autem Testamento principatus ille non continebat remissionem peccatorum & ministerium verbi, quæ in Novo Testamento Principatui Ecclesiastico annexa sunt. Atque hinc satisfit argumento, quod Gerhardus Lib. 2. p. 1. fol. 444. contra hanc prærogativam objicit. *Quintò* Christus Matth. 17. v. 26. exigentibus tributum jussit

dare staterem in ore piscis repertum pro se & pro Petro, nullâ de alijs Discipulis factâ mentione, quasi Petrum inter illos præcipuum, sibi que dignitate propinquorem, & in officio Pontificali Vicarium designans, quod à cæteris Apostolis animadversum scribit S. Hieronym. in cap. 16. Matth. *quia viderunt pro Petro & Domino idem tributum redditum, ex aequalitate pretij arbitrati sunt, Petrum omnibus Apostolis esse prælatum, eò quod in redditione tributi Domino fuerit comparatus. Sextò* demum Christus redi-vivus prius Petro, quàm alijs Apostolis, se videntem præbuit Luc. 24. v. 34. 1. Cor. 15. v. 5. Frustra autem dicunt Adversarij, Petrum propter præcedentem lapsum & abnegationem fidei eguisse primâ resurgenti Christi apparitione; qui jam erat conversus, & suum lapsum amare defecuerat. Matth. 26. v. 75.

VII. Ex his alijsque Petri prærogativis si non singulis seorsim, saltem omnibus simul sumptis pro ejusdem Pontificatu haud infirmum ducitur argumentum; quippe hinc apparet singularis amor Christi erga Petrum, cujus alia causa assignari non potest, quàm officij eminentia, cum nec senior, nec prudentior fuerit alijs Apostolis, ut diximus. Ait Amelius fol. 158. Cum non definiatur, quid per Prærogativam intelligatur, nihil ex illis prolixè enarratis convinci. Inane planè & lepidum effigium; quid opus est definitione, ubi res omnibus è vulgo notissima est? diximus prærogativam esse peculiarem benevolentiam & singularem Amorem Christi erga Petrum præ alijs exaltandum. Vecet ipse Puritanus favorem, beneficium, prælationem, per nos licet; modò illam prærogativam inde semper concipiamus tanquam indicem summæ D. Petro super alios eminentiæ vel promissæ, vel etiam jam concessæ. Videatur Tannerus Tom. 3. Theol. Scholast. Disp. 1. §. 4. dub. 2. fol. 218.

VIII. Probatur doctrina nostra 2. ex Autoritate Patrum tum Latinorum tum Græcorum, qui Petrum Caput & Principem Ecclesie agnoverunt, & fusè adducuntur apud Bellarminum lib. 1. de sum. Pontif. cap. 25. Gregorium de Valentia in opere Controversiæ. fol. 58. Jacobum Gualterium in Tabulis chronographicis per singula sæcula ab exordio Ecclesie. Bernardinum Vetrveis in specul. veræ Eccles. à fol. 203. & alios. Ex Græcis. Origenes in cap. 6. ad Rom. Petro, inquit, cum summa rerum de pascendis ovibus traderetur, & super ipsum velut super Petram fundaretur Ecclesia, nullius confessio virtutis alterius ab eo, nisi charitatis exigitur. S. Gregorius Nazienzenus de moderatione in disputando servanda ait: *Vides quemadmodum ex Christi Discipulis magnis utiq; omnibus & excelsis atq; electione dignis, hic Petra vocetur, atq; Ecclesia fundamenta sua fidei tradita habeat, ac reliqui Discipuli posthaberi se tranquillo animo ferant.* D. Chrylostom. Hom. 55. in Matth. Ecclesie Pastor & Caput piscator homo ignobilis terrarum orbe reluctante Adamantis naturam firmitate superat. Ex Latinis. Tertullianus de præscript. hæret. cap. 22. ita scribit: *Latuit aliqui Petrum ædificandæ Ecclesie Petram dictum, claves regni colorum consecutum?* D. Hieronymus lib. 1. contra Jovinianum cap. 14. inter duodecim, ait, unus eligitur, ut constituto Capite schismatis tollatur occasio. S. Ambros. in cap. ult. Lucæ Petrum vocat Vicarium amoris Christi erga nos, & eum dicit omnibus prælatum. S. Augustinus Serm. 124. de temp. eundem appellat Caput & Verticem Ecclesie. D. Leo Papa Serm. 3. in Anniversario Assumptionis suæ circa illa

gha
per
ologia
emica
XI
9.

verba Tu es Petrus sic loquitur : Et ego dico tibi, hoc est, sicut tibi meus Pater manifestavit divinitatem meam, ita & ego facio tibi notam excellentiam tuam, quia tu es Petrus, id est, cum ego sim immobilis Petra, ego lapis angularis, qui facio utraq; unum, ego fundamentum, prater quod nemo potest aliud ponere; tamen tu quoq; Petra es quia mea virtute solidaris, ut qua mihi potestate sunt propria, sint tibi mecum participatione communia. Et ne longior sim adducendo singulos, in Concilio Chalcedonensi 630. Patres idiplum senserunt, ut habetur art. 3. his verbis: Ter beatissimus & omni laude dignissimus Beatus Petrus Apostolus, qui & Petra, & Crepido (summa extremitas) Catholica Ecclesia & recta Fidei fundamentum &c.

IX. Probatur denique doctrina nostra tertio Ratione. Christus relicto mundo in caelum abiens visibilem aliquem Vicarium reliquit commodae gubernationi Ecclesiae necessarium, ut patet ex illis, quae supra de Monarchico Regimine diximus, & ex absurdissima sequela, quam ibidem indicavimus, scilicet non eandem nunc esse Ecclesiam, quae Christo in terris vivente fuit; quia unitas politici Corporis maxime desumitur à ratione & modo politicae ac gubernationis sive regiminis; quod prius ab uno Capite Christo fuisset Monarchicum: nunc vero à pluribus esset Aristocraticum. Atqui Christus non reliquit alium, quam Petrum; siquidem nec in Scriptura, nec in Patribus alterius Capituli pro Christo suffecti ullum sit indicium &c. Recte igitur ex his omnibus concludimus cum S. Leone epist. 89. ad Episcopos Viennensis Provinciae: Quisquis Petro Principatum existimat denegandum, illius quidem nullo modo potest diminueri dignitatem, sed inflatus Spiritu superbia sua seipsum in infernum demergit.

X. Doctrina Secunda. Petrus simpliciter, & absolute est Caput & Pastor non solum omnium Ecclesiarum particularium, sed etiam totius Ecclesiae universalis simul congregatae à Christo immediate constitutus, adeoque est supra Concilium Generale. Sequitur haec doctrina ex priore. Nam Caput est supra Corpus, Pastor supra oves, ut per se patet. Atqui Petrus est supremum Caput & fundamentum, super quod Christus universam suam Ecclesiam aedificavit: Idem est Pastor universalis ovium omnium in ovili, hoc est, Ecclesia Christi. Ergo &c. Minorem abunde haecenus probavimus, & magis confirmabimus eam infra, ubi Papam supra Concilium Generale extollemus & Concilium Constantiense in contrarium asserti solitum explicabimus. Interim hoc solum obiter dixerim, tempore illius Concilij Ecclesiam horrendo schismate laborasse, ac neminem fuisse, qui illud non extinctum cuperet; cum autem ad illud tollendum non aliud remedium suppetere videretur praeter Concilium Generale, atque ab isto cogendo illi, qui ex parte Pontificum stabant, vehementer abhorerent, fieri facile potuisse, ut pro Concilio Generali aliquid statueretur.

Quid autem absolute fuerit factum, suo loco dicemus.

PARS POSTERIOR.

ERRORES HAERETICORUM.

XI. Error primus. Petrus non fuit Caput Apostolorum & Ecclesiae, aut caeteris Apostolis Superior. Ita Mart. Lutherus Lib. de Potestat. Papae. Calvinus Lib. 4. Institut. c. 6. & caeteri Sectarij, qui istud omnibus viribus evincere laborant, ut videre est apud Gerhardum lib. 2. part. 1. fol. 426. Molinæum lib. 2. c. 2. fol. 262. & Amefium Tom. 1. fol. 142. &c. Nituntur his argumentis. Primum. Christus solus est, & manet Caput & Fundamentum Ecclesiae; neque fundamentum aliud poni potest, prater id, quod positum est, quod est Christus *JESUS* 1. Cor. 3. v. 11. Et per se absurdum est, duo esse fundamenta & Capita unius domus & Corporis. Secundum. S. Paulus 2. Cor. 12. v. 11. clare ostendit, se non agnovisse Petrum, ut Superiorem; sic enim loquitur: Nihil minus fui ab his, qui sunt supra modum Apostoli: nec veritus est, illum reprehendere ad Gal. 2. v. 11. Cum autem venisset Cephas Antiochiam, in faciem ei resisti, quia reprehensibilis erat. Tertium. Nihil Petro fuit promissum aut commissum, quod non etiam caeteris Apostolis fuerit communicatum; accepit ille claves, fuit Petra, commissas habuit oves: de istis dicitur Matth. 18. v. 18. Quaecumque solveritis super terram, erunt soluta & in caelo, Ephes. 2. v. 20. quod sunt fundamenta Ecclesiae, super quae aedificati sumus. 1. Pet. 5. v. 2. pascite, qui in vobis est, gregem. Quartum. Christiani primi non agnoverunt Primatum Petri; alioquin omnes voluissent esse discipuli Petri, cujus oppositum constat ex 1. Cor. 1. v. 12. ubi ambitiose describitur inter Corinthios contentio, à quoniam baptizati aut conversi essent: Unusquisque vestrum dicit, ego sum Pauli, ego Apollo, ego Cepha &c. Quintum. Actor. 8. v. 14. legimus, Petrum cum Joanne à caeteris Apostolis missum esse in Samariam praedicatum. Non fuit igitur istis superior, sed potius inferior, siquidem missio est superioris potestatis. Sextum. Petrus praecipua Ecclesiae negotia solus non perfecit absque aliorum Apostolorum auxilio, ut patet in electione Matthiae Act. 1. Septem Diaconorum ibid. cap. 6. & in decisione Controversiae de Relig. itidem Act. 15. quod signum est, supremam potestatem penes illum non fuisse. Septimum. Petrus post promissionem illam à Christo factam Matth. 16. v. 18. gravissimè est lapsus tum nolendo in Christo passionem, unde mox Satanas appellatur ver. 23. tum negando Christum in ipsa passione Matth. 26. v. 70. Quomodo igitur cogitari potest, hunc esse Petram illam, super quam aedificata sit Ecclesia.

XII. Hisce argumentis ex Sac. Script. depromptis addunt Patres, qui omnes Apostolos asserunt aequales, nominatim Clemens Papa in Epist. ad San. Jacobum fratrem Domini & Episcopum Hierosolymitanum. Hieronymus lib. 1. contra Jovinianum: Super Apostolos, inquit, ex aequo solidatur Ecclesiae fortitudo. Ambrosius Serm. 66. incertum est, ait, quis ex istis duobus (Petro & Paulo) sit praefendus; puto enim, eos esse pariter magni faciendo, cum in passione sint pares. Cyprianus Lib. de Unit. Eccles. sic scribens: Hoc erant utique & caeteri Apostoli, quod fuit Petrus.

Petrus, pari consortio præditi & honoris & potestatis
Et Greg. Pap. Lib. 6. Epist. 37. ait, Petrum tres
Sedes habuisse, nempe *Roma, Antiochia, & Alexan-*
dræ, quæ tamen sint Una. Similiter scribit ad E-
piscopum Alexandriacum, *Ambos se uno modo super*
Sedem S. Petri sedere, comparandoque Episcopos A-
lexandriæ & Antiochiæ Episcopo Romano dicit,
unius illos esse successionis.

XIII. Errori huic adversatur tota vetus Eccle-
sia, ut patet tum ex dictis, tum ex hisce verbis
D. Augustini Lib. 2. cap. 1. de Bapt. cont. Donatist.
Quis nescit, illum Apostolatus Petri Principatum cuiuslibet
Episcopatus præferendum esse? quæ verba sunt mi-
rantis, reperiri posse aliquem, qui id in du-
bium quasi nesciens vocet. Id verò moderatæ Se-
ctæ non solum nesciunt, sed absolute negant;
quod merito & mirum & indignum videtur S. Au-
gustino. Eidem errori repugnat etiam actuale
exercitium Pontificiæ Potestatis, quam D. Petrus
exercuit. Nam Concilia Universalia indicere, &
illis præsidere, sunt actus Pontificiæ Potestatis, ut
ostenditur, dum de Concilijs agitur. Sed hos ac-
tus Petrus exercuit, nomine Apostolorum con-
tradiciente, ut patet ex Actis Apostolorum cap. 1.
4. & 15. Unde communiter Auctores triplicem
in Petro advertunt præminentiam. 1. quia nul-
lus Apostolorum aliorum in suos Collegas quid-
quam jurisdictionis habuit, præter Petrum. 2.
quia Apostoli alij tantum disjunctivè habuerunt
potestatem in totum mundum, hoc est, in hanc
vel illam partem mundi, in qua versabantur: Pe-
trus autem simul in totum mundum, omnesque
hujus partes habuit potestatem, etiamsi nunquam
ibi fuisset. 3. quia potestas aliorum Apostolorum
fuit extraordinaria, & una cum illis expiravit,
nec in Successores transijt: Petri autem jurisdic-
tio fuit ordinaria & perpetua, atque in Successo-
res transfusa, ut mox dicemus; sicuti in Veteri
Testamento Sacerdotium Moysis fuit tantum tem-
porale & personale unà cum ipso extinctum; Aa-
tonis verò potestas continuâ successione in Poste-
ros fuit translata. Ex his alijsque priore parte
allatis facile rejicitur hæreticorum er-
ror, eorumque argumenta dissolvuntur; pro ma-
jore tamen falsitatis manifestatione.

XIV. Respon. ad 1. Christum solum esse præ-
cipuum undiquaque ac primum Fundamentum,
& supremum Caput, præter quod nullum aliud
ejusdem ordinis & dignitatis constitui à quoquam
potest; post Christum autem & sub Christo aliud
agnosci fundamentum, & aliud Caput Visibile
Ecclesiæ, nihil prohibet; cum ipsemet Adversarij
ultra fateantur, cæteros quoque omnes Apostolos
esse quædam Ecclesiæ fundamenta, ut aperte pa-
tet ad Ephes. 2. v. 20. & Apocal. 21. v. 14. Neque
inde magis monstrum evadit Ecclesiæ Corpus,
quod plura capita metaphoricè dicta ac inter se
subordinata habeat, quam quod unius ac ejus-
dem regni secularis duo quædam præcipua so-
lent esse Capita, nimirum Rex & in hujus ab-
sentia Prorex, ac sub his alia inferiora longè plu-
ra, ut jam supra diximus.

XV. Ad 2. D. Paulum tantum in munere A-
postolico, in quo omnes erant æquales, se aliqua-
tenus cæteris præposuisse, quia latius fidem pro-
pagavit, quam ullus alius, & plures labores su-
stinuit, ut ipsemet gloriatur 2. Cor. 11. v. 23. Un-
de eidem Gal. 2. v. 9. dexteras dederunt Petrus Ja-

cobus & Joannes, & hoc Symbolo in Apostola-
tu Collegam præsignem agnoverunt, atque ut
talem receperunt. Corruptio Petri à Paulo facta
non est argumentum superioritatis; quia natu-
rali jure charitatis etiam par parem, imò inferior
superiorem peccantem potest ac debet corrigere,
ut docetur in materia charitatis, maxime bono
publico id exigente, cujus exemplum habemus 2.
Reg. c. 19. ubi Joab Dux belli David Regem suum
ob cædem Absolonis Filij sui nimis contristan-
tem acriter reprehendit. Quæ autem causa fuerit
hujus reprehensionis, videri potest apud Card.
Cæs. Baronium in Annalib. Ecclesiæ. Anno Chri-
sti 51. Breviter ita se habet. Cum Petrus Aposto-
lus Antiochiam veniret; christianâ libertate cum
Gentibus cepit manducare etiam prohibitos Ju-
dæis cibos, probè gnarus, legem Judaicam esse
antiquatam. Supervenientibus autem Judæis à
D. Jacobo ad Petrum missis anceps hæsit, perge-
retne cum Gentibus manducare, ne his abstinendo
cogitationem ingereret de vigore legis Judai-
cæ: an abstineret se, ne manducando carnem
suillam scandalizaret Judæos? In hac animi flu-
tuatione placuit abstinendo simulare observati-
onem legis Mosaicæ; quod advertens Paulus
prius jam Antiochiæ existens graviter sensit, &
publicè resistendo Petrum hujus reprehendit, rei
christianæ interesse ratus, ne abolitio legis Mo-
saiçæ amplius absconderetur. Nunc quæstio est,
rectène fecerit Petrus simulando? Affirmant Pa-
tres Græci, quibus adstipulantur Hieronymus,
& Cardinal. Baronius. Negant Patres Latini,
quibus consentiunt D. Augustinus, & plerique In-
terpretes S. Scripturæ. Hoc autem apud omnes
certum, Petri peccatum aut veniale ac levissimum,
aut etiam solum materiale fuisse, id est, erratum
absque culpa, cum ex optimo animo fuerit or-
tum. Cæterum quanti Paulus fecerit Petrum, vel
hinc liquet, quod statim post suam conversionem
ejus visendi gratiâ Damasco Jerosolymam profe-
ctus sit, ut ipse testatur Gal. 1. v. 18. *Post annos tres*
veni Jerosolymam, videre Petrum, & mansi apud eum
diebus quindecim.

XVI. Ad 3. Illa ipsa, quæ Adversarij in cæ-
teris Apostolis agnoscent, singularia esse Petri.
Nam Apostoli sunt quidem fundamenta, sed, ut
supra jam diximus, tertiaria supra Petrum, & Ul-
timate supra Christum extructa: at verò *Petram*
esse, ac post Christum præcipuum totius Ecclesiæ fundamen-
tum, soli Petro attribuitur. Soli etiam Petro no-
minatim Matth. 16. v. 19. *claves traditæ sunt tan-*
quam supremo Patrifamilias & Ecclesiæ Guber-
natori: cæteris autem usus potius traditus est,
quam absoluta potestas ac possessio earundem;
nulla etiam illis potestas fuit concessa in se mu-
tuò, multò minus in Petrum, cum tamen iste in
reliquos Apostolos potestatem accepit, utpote
totius Ecclesiæ Pastor & Princeps. Soli denique
Petro omnes Christi oves universim, ac sine ulla
exceptione commissæ sunt: ad cæteros verò A-
postolos cum restrictione missæ fuerunt, & qui-
dem ab ipso Petro; *Pascite, qui in vobis est, gregem*
hoc est, gregem vobis commissum. 1. Pet. 5. v. 2.

XVII. Ad 4. Si ex illa Corinthiorum contem-
tione probaretur, illos Petri Primatum non ag-
novisse, tunc pari modo probaretur, eosdem etiam
Christum pro supremo Capite non agnovisse,
cum etiam de Christo contenderint, dicentes, Ego

sum Christi, ut habetur loc. cit. Itaque contentio non fuit nata ex opinione Primatus, sed ex alijs ineptis causis, quas Paulus ibi reprehendit.

XVIII. Ad 5. Missionem non esse sufficiens argumentum Superioritatis, cum legamus Josue 22. v. 13. Phinees Sacerdotem, & duodecim Principes Tribuum à populo missos in terram Galaad. Et Actor. 15. v. 2. Paulum ab Antiochenis Jerosolymam missum. Imò Filius DEI à Patre suo æterno in terram est missus: & Spiritus Sanctus ab utroque, cum tamen inter divinas. Personas nulla sit Superior, sed omnes æquales. Distingueda igitur duplex missio inter homines; una per modum imperij: altera per modum rogationis, & sic dicimus, Petrum ab alijs Apostolis missum fuisse, non imperativè, sed deprecativè. Cæterum Adversarij hoc argumento sibi met contradicunt, cum ante dixerint, omnes Apostolos fuisse pares, & jam conentur probare, Petrum illis subditum fuisse, utpote ab illis aliò missum.

XIX. Ad 6. negando, hoc signum esse, supremam potestatem non fuisse penes Petrum; quia id non fiebat ex defectu potestatis, sed ut res sic suavius & efficacius transigeretur. Nam ad communem Ecclesiæ pacem & auctoritatem Apostolorum conservandam, majorèmq; ipsis rebus æstimationem apud plebem conciliandam convenientius plurium suffragijs & judicijs ejusmodi communia Ecclesiæ negotia fuerunt transacta, quantumvis aliàs à solo Petro transigi potuissent; quemadmodum nunc etiam majoris momenti causæ non à solo Papa, sed in Concilij Generalibus peragi solent.

XX. Ad 7. Utrumque Petri lapsum ante contigisse, quàm promissiones de summa potestate concedenda factæ implerentur, & reipsa Vicariatus Christi ei committeretur; quod non obscure innuitur illis Christi verbis Luc. 22. v. 32. *Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos.* Quare neuter lapsus Ecclesiæ firmitati obstat, cum præsertim Petrus infidelitatis inde convinci nequeat; prior enim solum habitudinis defectum arguit: posterior verò in externa tantum fidei confessione consistit. Taceo particularis personæ lapsum nihil officere publicæ potestatis infallibilitati, juxta illud Matth. 23. v. 3. *Quæcumque dixerim vobis, servate & facite, secundum opera verò eorum nolite facere.*

XXI. Quoad Patres. Audent impudenter effutire Calvinistæ cum Magistro suo Calvino lib. 4. Instir. cap. 6. sect. 6. Patrum expositioni reclamare totam Scripturam, & sic eorum auctoritatem adversus DELIM prætendi. Sed quæ est illa Scriptura, quæ reclamatur Patribus? quidquid afferunt ex Sac. Scripturis, luculenter solvimus, ut nihil ex illis nisi calumnia Sectariorum contra nos appareat. Patres etiam in oppositum adducti doctrinæ nostræ nihil adversantur, sed ex eorum allegatione elucet malicia & ignorantia Adversariorum. Nam manifestum est apud omnes, & sapius à Pontificijs Scripioribus ostensum, eosdem Patres, quos Sectarj hic contra nos adducunt, in alijs locis absolute & aperte D. Petro Primatum adscribere, ut nominatim videre est apud Card. Bellarminum de Rom. Pontifice Lib. 2. toto. Franciscum Suarez in defens. Fidei contra Regem Angliæ. Adamum Tanner in Dioptra. Fidei Lib. 3. cap. 4. & in Anatomia Confessionis Augustinæ Part. 2. Demonstr. 5. §. 2. 8. 9. 10. Becanum Lib. 2. de Republ. Ecclesiast. Kellerum

in Papat. Cathol. Tom. 1. à cap. 1. Forerum in Papatu Antiquo Lib. 2. cap. 3. Sanderum de Monarchia Ecclesiæ Romanæ. Cardinale Baronium in Hist. Eccles. & omnis alijs apud Jacobum Gualterium in Tabulis chronographicis per singula ab exordio Ecclesiæ sæcula.

XXII. Clementis Papæ epistolam ad S. Jacobum Apostolum allegant nonnulli Prædicantes, Si aliquis Catholicorum citasset, meritò effusimè riderent Sectarj. In illa enim Epistola significatur Jacobo Apostolo mors S. Petri Romæ obita; cum tamen constet omnibus historiæ gnaris, multò ante S. Petri obitum vitam martyrio finivisse S. Jacobum Solymis. Scripta est itaque ad mortuum epistola illa, utique in cælum. Apocrypha ego epistola est, quam citant, quod viri docti ignorare non debebant, multò minus dispendio famæ suæ inde argumentum sumere, cum facile id ex Bellarmino de Script. Eccles. V. Clementis Rom. scire potuissent. Gerhardus Lib. 2. part. 1. fol. 428. affirmat quoque, à Clemente Papa Jacobum Apostolum vocari Episcopum Episcoporum; & citat Tomum 1. Concilior. pag. 14. ac Eusebium Lib. 2. Hist. cap. 1. sed nihil profusus in his reperi; Sine dubio igitur eadem Apocryphæ epistolæ ad declinandum pudorem usus fuit, & sic fraudem fraudi nexuit.

XXIII. D. Hieronymus habet allata verba, sed per modum duntaxat objectionis. Ita loquitur S. Pater: *Sed dices: Super Petrum fundatur Ecclesia, licet id ipsum in alio loco super omnes Apostolos fiat, & ex aquo super eos Ecclesia fortitudo solidetur.* Et mox respondens: *licet, inquit, super omnes Apostolos ex aquo Ecclesia fortitudo solidetur, tamen propterea inter duodecim unus eligitur ut capite constituto schismatis tolleretur occasio.* Ubi aperitissimis verbis sanctum Petrum Caput Ecclesiæ facit & appellat, qui ex omnibus reliquis unus & solus electus sit à Christo, ut Caput esset cæterorum, quo omnis occasio schismatis tolleretur, si plura scilicet Capita æqualem jurisdictionem habentia Ecclesiam gubernarent.

XXIV. Ambrosij verba mutilè refert Molinæus, ita se habent: *puto enim eos esse æquales meritis, qui æquales sunt passione.* ubi S. Pater non loquitur de jurisdictione, sed de magnis meritis & laboribus Pauli. Quod verò Idem de incarnat. cap. 4. Petro tribuat Primatum Fidei & confessionis: non ordinis, non est contra nos; quia tunc temporis nondum accepit primatum Ordinis, sed postea primum, de quo posteriore tempore non loquitur Ambrosius. Videri potest Forerus loc. cit. fol. 35.

XXV. Cyprianus plus dicere non vult, quàm quod omnes Apostoli fuerint pares in officio Apostolatûs, nempe ubique prædicandi & peccata dimittendi; interim Petrus ratione Pontificatûs habet triplicem illam præeminentiam, quam supra §. XIII. attulimus, & aperte Cyprianus concedit, dum citato loco immediate hæc verba adjicit: *Primatus Petro datur, ut una Christi Ecclesia, & Cathedra una constretur;* unde istum Patrem supra pro nobis adduximus, cum nihil clarius pro Primatu Petri ab ullo Sanctorum dici potuerit, quod advertentes Adversarij priorem solum partem posuerunt, posteriorem reticuerunt, scilicet illud Poëte sibi usurpantes: *dolus, an virtus, quis in hoste requiratur?*

XXVI. Gregorius loquitur de unitate Ordinis & respectûs ad unum Fundatorem D. Petrum: non verò de unitate identitatis, hoc est, paris dignitatis.

gnitatis & potestatis. Nam S. Petrus Ecclesiam Antiochenam post septennem possessionem resignavit Evodio: Alexandriacam per D. Marcum duntaxat Vicarium suum administravit: Romanam demum usque ad mortem ipsemet gubernavit, & martyrio ac sanguine suo eandem Sedem stabilivit, atque Apostolicam & supremam suam Potestatem ibidem confirmavit. Hanc suam mentem & sententiam D. Gregorius manifeste prodit epist. 37. cit. tum quia Romanam Sedem cæteris præponit, tum quia de illa scribit: *ipse Petrus enim sublimavit Sedem (Romanam) in qua quiescere, & vitam præsentem finire dignatus est; per sublimationem autem nihil aliud, quam præeminentiam hujus Sedis super alias indicatur; in quem sensum haud dubie ipse Gregorius M. lib. 4. epist. 32. ad Mauritium Augustum scripsit, ipsi Petro curam totius Ecclesie & Principatum fuisse commissum.*

XXVII. Error secundus. D. Paulus est omnino par, ac in nullo inferior D. Petro etiam quoad universæ Ecclesie gubernationem. Ita recens duo Anonymi, qui, ut videre est in Bulla Innocentij X. Papæ 24. Januarij an. 1647. edita, libellis partim gallicè partim latinè conscriptis & vulgatis D. Paulum ejusdem cum S. Petro potestatis, auctoritatis, ac jurisdictionis fingunt, & Ecclesiam post Christi in Cælos ascensum duplex tunc temporis visibile in terris caput affingunt. Nituntur maxime. Tum autoritate Patrum Jrenæi, qui lib. 3. advers. hæres. cap. 3. antiquissime, inquit, & omnibus cognita & gloriosissima duobus Apostolis Petro & Paulo Roma fundata & constituta Ecclesia. Et Epiphaniij hæresi 27. agentis: *Episcoporum in Roma successio hanc consequentiam habuit: Petrus & Paulus, Linus, Clemens, &c.* Tum ratione. Petrus & Paulus sunt summi Apostoli, ac sunt inter se pares; certè ignoratur, uter alteri præset. Ergo non potest dici, quod Petrus potestate major sit; etenim potestatis ratione superioris solum vel præcipue æstimatur. Confirmant hanc rationem ex illo ad Gal. 2. v. 7. *credidit mihi Evangelium præputij, sicut & Petrus circumcissionis; Ubi innuitur divisio jurisdictionis inter Petrum & Paulum, ita ut illi cura Judæorum, huic Gentilium esset commissa; unde Act. 10. dubitat Petrus, num Gentilibus prædicet, & ob factam istis prædicationem reprehenditur à Discipulis Act. 11. v. 3.*

XXVIII. Error iste nullo Sac. Scripturæ fulcitur testimonio, nullà Patrum assertionem defenditur, nullo rationum pondere stabilitur. Et est non solum contra communem Catholicorum sententiam, sed contra ipsorum etiam hæreticorum sensum, qui nec Petrum volunt fuisse supremum Caput constitutum. Ubi enim Sac. Scriptura dicit Paulo: *Tu es Petrus, & super hanc Petram &c. Pasce oves meas,* quorum illud Petro dicitur Matth. 16. istud Joan. ultimo. Cyrillus Alexand. lib. Theauri dicit: *Petro omnes jure divino Caput inclinant, & Primates Mundi tanquam ipsi Domino JESU obediunt.* Ecce tò omnes haud dubie includit & Paulum, cujus è contrario nulla sit mentio, ut dicatur torus mundus illi Caput inclinare. Consentiant omnes alij Patres, qui Primatum Romanæ Ecclesie super omnes Ecclesias agnoscunt semper illum fundant in verbis Christi ad Petrum, & nunquam ne quidem semel in ulla Pauli jurisdictione constituunt. Et certè perinde olim non deest, ac jam non deest, Ecclesiam in terris esse turpiter bicipi-

tem, & duo suprema ac visibilia gerere capita, quæ inter se subordinata non sunt, ut bene pluribus ostendit Rodericus Arriaga Tom. 5. Theologiae suæ Disp. 8. à num. 47. ubi prædictum errorem acriter & solide oppugnat.

XXIX. Respon. 1. ad auctoritatem Patrum. Quando SS. Patres Petro adjungunt Paulum, per hoc minime significare volunt, quasi iste par illi foret, & ambo par potestatis & jurisdictionis atque auctoritatis essent, sed fit hoc 1. quia ambo fundarunt Romanam Ecclesiam. 2. quia ambo ex primis Cælestis curiæ Principibus Deo maxime grati, & potentes apud eum sunt meritis & intercessione suâ pro nobis & universa Ecclesia. 3. quia summè sunt affecti & proni in bonum Ecclesie Romanæ, quam fundarunt, suâ doctrinâ illustrarunt, & sanguine & morte suâ irrigarunt ac roborarunt. 4. quia Rom. Pontifices amborum Apostolorum sunt Successores in Ecclesia ab ipsis fundata, & doctrina illuminata. Hæc autem & similia intelligi debent pro subjecta materia, scil. quod Petrus fundaverit Ecclesiam Romanam tanquam Christi Vicarius, super quem Christus Ecclesiam suam ædificavit, & potestatem concessit, hanc gubernandi Matth. 16. & oves suas pascendi Joan. 21. *Hic est, qui audit, pasce agnos meos, cui creditum est Oyde,* ait Epiphanius in Ancestrato, ad quod utique spectat, ovile bene ordinare, pastorem nominare, suam huic habitationem assignare. Sic Petrus Ecclesiam Romæ fundavit; Paulus autem idem præstitit per prædicationem suam, uti ipse innuit 1. Cor. 3. v. 10. scribens: *secundum gratiam DEI, quæ data est mihi, ut sapiens Architectus fundamentum posui.* Idem Ecclesiam Romanam sanguine, ac martyrio suo fundavit, roboravit & ornavit; cum non tantum per amborum Apostolorum doctrinam, sed etiam gloriosam mortem, exemplum, & meritum innumeri Gentiles absque dubio Christianæ Fidei se adjunxerint. Nihilominus D. Petrus Romanam Ecclesiam peculiari modo fundavit, ut patet ex eo, quod Cathedra & Sedes Episcopalis Romana nunquam S. Paulo, sed soli Petro attribuitur: & nunquam Paulus sed Petrus solus peculiariter Romanus Pontifex semper nominetur, cum tamen Cathedra Romana, si ambo SS. Apostoli pari ratione Ecclesiam illam fundassent, merito æquè Cathedra Pauli, ac Petri: & Paulus æquè ac Petrus Romanus Pontifex peculiariter dici deberet.

XXX. Quando igitur isti duo SS. Apostoli Petrus & Paulus vocantur ab Irenæo & Epiphaniio atque alijs Patribus *Fundatores & Episcopi Romana Ecclesia,* intelligendum id de Petro tanquam de proprio Episcopo, idque vi sui Primatus supra probati: de Paulo verò tanquam de Coadjutore Petri aut Vicario, ac dependente ab illo; perinde fere ut hodie etiam Episcopi ob amplissimas Dioceses & negotiorum molem suos habent Coadjutores & Vicarios, qui, si in Pontificalibus sint Vicarij, consecrati Episcopi esse debent, etsi tales Vicarij præter Ordinarium Episcopum non solent inter Episcopos unius Ecclesie numerari. Itaque D. Petrus solus fuit Romæ Ordinarius & proprius Episcopus, qui præter curam omnium aliarum diocesum & universæ Christianitatis Episcopatum Romanum, tanquam peculiarem suam Diocesim ac Sortem gubernavit; sicuti Archiepiscopus, præter curam super dioceses suo-

rum Suffraganeorum, peculiariter suam Archidiaeceseos & proprium Episcopatum habet procurandum.

XXXI. Respon. 2. ad rationem. Negando consequentiam. Nam, etsi extra controversiam sit apud Catholicos, Petrum potestate, Paulum sapientiâ & rerum pro Christo & Ecclesia gestarum gloriâ excellere, adhuc tamen potest ignorari, uter illorum absolutè in iudicio DEI præstet, majorique ac sublimiori gloriâ substantiali in Beatitudine fulgeat. In cultu autem Sanctorum Ecclesia non attendit præminentiam superioritatis præcisè, imò neque gratiæ & gloriæ præcellentiam, sed utilitatis, quam attulerunt posteris. Unde forsân factum, quod Imago Pauli plus omnibus pro Ecclesia laborantis in antiquis sigillis, quibus diplomata Pontificum signantur, reperiatur à dextris: Imago verò Petri à Sinistris. Etsi alijs æquè probabiliter velint, id ideo factum, quod olim ex duobus incedentibus Senior & honoratior ad lavam esset: junior autem latus ei dextrum clauderet in signum obsequij, de quo videri possunt Arriaga loc. cit. n. 31. & Bellarm. lib. 1. de Pontif. cap. 27.

XXXII. Respon. 3. ad confirmationem. Divisio ista non est jurisdictionis, sed provinciarum ad commodiorem Evangelij prædicationem, & ut Petrus præcipuè in Judæorum, Paulus in Gentilium conversionem incumbere; manente interim penes utrumque jure tam his, quam illis prædicandi. Ad id, quod ex Actor. 10. adjicitur, dicimus, Petrum non habuisse ignorantiam illam, sed revelationem de linteo eidem factam fuisse, tum ut aperit sciret, jam adesse tempus prædicandi Gentibus Evangelium, tum ut alijs facilius & efficacius responderet, si quando aliqui ex Judaismo conversi illum reprehensuri idcirco essent, cujus reprehensionis authorem fuisse Cherinthum, antequam in apertam hæresin erumperet, notavit Epiphanius hæresi 28.

XXXIII. Error tertius. Jacobum fuisse supra Petrum, & non huic, sed illi Principatum esse commissum. Ita Hailbrunner lib. cit. pag. 269. & alij Prædicantes moderni in suis libris. Probant tum ex Actis Apostol. 15. ubi non Petrus, sed Jacobus præsedet, & sententiam decisivam tulit. tum ex D. Chryst. qui hom. 33. de S. Jacobo Apostolo scribit: *Huic enim Principatus erat commissus* Error iste planè peculiaris est, ipsique contrarius Sectarijs; si enim omnes Apostoli fuerunt pares, ut illi pro aris & focis contendunt, quomodo Jacobus fuit supra Petrum & cæteros? S. Petrum in Concilio Hierosolymitano præsedisse, colligitur ex eo, quod primus sententiam tulerit, cui omnes acquieverunt, ut attestatur S. Hieronymus in epist. ad Augustin. 11. ubi recitatis verbis Petri ex cap. 15. cit. à v. 7. subjungit: *Tacuit autem omnis multitudo, & in sententiam ejus Jacobus Apostolus & omnes simul presbyteri transierunt*; quamvis aliqualis directio etiam Jacobo relicta fuerit, ut mox dicemus. Si igitur Petrus non fuit Caput, cur primus loquitur in illo loco, ubi alius nempe Jacobus fuit Episcopus? & ubi alij Seniores illo fuerunt præsentibus? Signum hoc esse altioris potestatis, indicat Chrystom. hom. 3. in Acta sic scribens: *Quam est fervidus, quam agnoscat creditum sibi à Christo gregem! quam in hoc choro Princeps est!* Unde jam apparet vanitas argumentorum in oppositum.

XXXIV. Respon. ad 1. probationem negan-

do, Jacobum præsedisse in Concilio Hierosolymitano, licet habuerit suffragium decisivum; etenim tale omnes Apostoli habuerunt, quemadmodum omnes etiam Episcopi in Concilijs habent & usurpant absquè ullo Papalis Primatus præjudicio. Itaque neque Petrus, Paulus, Barnabas, neque Jacobus solus sed simul omnes Apostoli & Discipuli sua vota decisiva dederunt, sub quorum omnium nomine decretum est factum v. 23. *Apostoli & Seniores Fratres his, qui sunt Antiochia &c.* nullâ Petri peculiari factâ mentione, quia prædictum decretum nomine totius Concilij fuit editum.

XXXV. Ad 2. itidem negando, Chrystomum superiorem potestatem Jacobo, quam Petro attribuisse; quamvis enim scribat, Jacobo Principatum fuisse commissum, per hoc tamen nihil intelligit aliud, quam à Petro aliquam directionem hujus Concilij fuisse oblatam Jacobo, qui etiam juxta sententiam S. Chrystomi Episcopus Hierosolymitanus fuit à Petro creatus. *Quod si quis percontaretur*, inquit S. Pater homil. ult. in Joan. *quomodo Jacobus Sedem Hierosolymis acceperit? respondeo hunc Petrum totius orbis Magistrum constituisse. Quate nihil primatus Petri per Jacobum fuit demptum; sed Petrus, postquam per primum votum, cui nemo se opponebat, satis supremam suam auctoritatem ostendit, deinde Jacobo veluti Episcopo Hierosolymitano ultimam conclusionem, imò & decisionem reliquit. Talem & quidem ab ipso Petro non minus, quam Episcopatum Hierosolymitanum Jacobo commissum Principatum intelligit Chrystomus, sicut mox in sequentibus verbis indicat: *Nihil Joannes hic, nihil alij Apostoli loquuntur, sed silent, & non indignantur, adeo pura à vana gloria erat illorum anima.* Ex quibus apparet, Petrum honoris & amoris ergâ Jacobo tanquam Episcopo Hierosolymitano aliqualem Concilij directionem reliquisse.*

CONTROVERSI A XXV.

UTRUM D. PETRO ALIQUIS
in Pontificatu successerit, & succedere
continû debuerit?

Constitutis ijs, quæ ad D. Petri Primatum asserendum spectant, ad ea procedimus, quæ ad Successores in eodem Primatu pertinent. Et licet hoc ex dictis & communi fere omnium sensu perspicuum sit, suas tamen hæretici huic luci obtendunt tenebras, quas dissipare oportet.

PARS PRIOR

DOCTRINÆ CATHOLICORUM.

I. **D**octrina prima. D. Petro aliquis successit, & continû succedere debuit. Definiri hæc doctrina in Concilio Constantiensi Sess. 15. & tradita fuit à Patribus, quos fusè adducunt alij, nobis sufficiant isti. D. Chrystomus lib. 2. de Sacerdot. circa